

רמב"ן על במדבר פרק כ פסוק ח

וטעם ונתן מימיו - שיהיו מיד מים רבים נובעים ממנו כמו שאמר (פסוק יא) ויצאו מים רבים, כי הנתנה תאמר על הרבוי, כמו ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו (ויקרא כו ד), כי זרע השלום הגפן תתן פריה והארץ תתן את יבולה והשמים יתנו טלם (זכריה ח יב), כלם על הריבוי יבטיחם, וכן כתוב (תהלים עח כ) ונחלים ישטפו ואין טעם "מימיו" כמו "תתן יבולה" ו"יתן פריו", שאין בטבע הסלע להיות בו מים, אבל טעמו המים אשר יצאו ממנו, כי בהפוך השם החלמיש למעינו מים ובו יהיו וממנו יצאו יקראו על שמו "מימיו", וכן וברך את לחמך ואת מימך (שמות כג כה), לחמו נתן מימיו נאמנים (ישעיה לג טז) ואמר כן להודיע שמגוף הסלע יצאו, לא מן הארץ אשר תחתיו כמנהג מעינות רבים רק מאמצעו, וכן כתוב (תהלים קיד ח) ההופכי הצור אגם מים חלמיש למעינו מים:

תלמוד בבלי מסכת שבת דף לה/א

אמר רבי חייא הרוצה לראות בארה של מרים יעלה לראש הכרמל ויצפה ויראה כמין כברה בים וזו היא בארה של מרים אמר רב מעין המיטלטל טהור וזהו בארה של מרים

רש"י על שבת דף לה/א

כמין כברה - סלע עגול ועשוי ככברה:
זו בארה של מרים - שהיה מתגלגל עם ישראל צמדצר בזכותה של מרים, דכתיב (צמדצר כ) ותמת שם מרים וסמך ליה ולא היה מים לעדה:
טהור - מלקבל טומאה, וטובלין בו דלאו ככלי דמי להיות המים הנוצטין ממנו כשאוזין, ואין לך מעין מיטלטל אלא בארה של מרים:

כפתור ופרח

ירושלמי כלאים פרק ט הלכה ג

אמר רבי חייא בריא כל מי שהוא עולה להר ישימון ומצא כמין כברה בים טיבריא זו היא בורה של מרים.

רבנו חננאל על שבת דף לה/ב

א"ר חייא הרוצה לראות בארה של מרים יעלה בראש הכרמל ויצפה ויראה כמין כברה בים וזהו בארה של מרים אמר רב יהודה אמר רב מעין המטלטל מטהר זה היא בארה של מרים:

ספר במדבר פרק כא

(כ) וּמַבְּמוֹת הַגֵּיא אֲשֶׁר בְּשֵׂדֵה מוֹאָב רֹאשׁ הַפְּסָגָה וְנִשְׁקָפָה עַל פְּנֵי הַיְשִׁימוֹן:

ד"א וּנְשַׁקְפָה הַבְּצָר עַל פְּנֵי הַיְשִׁימוֹן שֶׁנִּגְזַר צִימָה שֶׁל טְצָרִיחַ וְהַעוֹמֵד עַל הַיְשִׁימוֹן מְצִיט וְרוֹאֵה כְּמִין כְּבֵרָה צִים וְהִיא הַבְּצָר כִּךְ דְּרַשׁ רַבִּי תַנְחוּמַא:

מהרי"ט

שו"ת חתם סופר חלק יו"ד תשובה ריג

וראייתי מקדמון אחד ושכחתי מקומו כעת, דמסברא אמרינן, דאיך אמר רחמנא ירחץ בשרו במים הלא המים מתטמאים מהטובל בהם וחוזרים ומטמאים הטובל, ואפילו למ"ד לטמא אחרים לאו דאורייתא רק טומאת עצמן

יש בהם, מ"מ הוי חוקה טפי מפרה אדומה זו שיטהר הטובל ויטמא המים, אע"כ קרא סמך אסברא חיצונה שירחץ במים שאינם מתטמאים והם המבוארים בקרא דאך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור. נמצא כל התנאים שצריך שיהיה טהור ואינו מקבל טומאה, דהיינו מה מעין בידי שמים אף מקוה בידי שמים, ודוקא מעין אף בזוחלין ומקוה באשבורן דוקא, וכל כיוצא בזה שאינו מקבל טומאה ויש לו דין מחובר, אותן מים כשרים לורחץ בשרו במים, אבל כל שחסר אחד מאלו התנאים ומקבל טומאה אין הטמא עולה מטומאתו לטהרה. ועל סברא זו נבנו כל הלכות מקואות על פסוק זה. וגם צ"ע בש"ס ולשון רש"י חולין פ"ד ע"א ד"ה אך מעין ובור וכו':

ספר פתחי שערים נתיב אבי"ע - פתח יד

הבאר והאבן הגדולה שעל פיה המכסה את אותו הבאר, היא חכמת התורה הנסתרת מעין כל עד ביאת האבות שהתחילו בגילוייה. ג' האבות הם סוד שלושה עדרי הצאן שגללו את האבן על פי הבאר, ובוה זכו ישראל שהם מצאצאי האבות בקבלת התורה. לו היה משה רעה"ש מדבר אל הסלע שהוא בסוד אותה האבן שעל פי הבאר, היתה כל החכמה העליונה מתגלת לישראל ובכל המדרגות, והיו כל העולמות מתתקנים.

... ולא היה גילוי לתורה בעולם התחתון עד שבאו האבות שהם היו שורש המתקלא בג' קווין שמהם נבנה כל בית ישראל, וז"ש והנה שלשה עדרי צאן רובצים עליה ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן וגו'. והוא מ"ש באר חפרוה שרים אלון אבהן שהוא באר מים חיים, ולזה זכו ישראל בקבלת התורה. ואלו לא היה חטא מי מריבה, היתה חכמה עליונה נתגלה לישראל בסוד הדבור אל הסלע והיה נתקן כל הפגמים, והיו כל העולמות מתוקנים שגם עולם העשיה היה מתוקן בגילוי כל אורותיו, וע"י שהכה בסלע חזר ונסתם בסוד אב"ן הנ"ל, רק ע"י טורח רב ע"י תלמידי חכמים שבדורות שהם מוציאים טיפין טיפין ממנה כמ"ש בתיקונים:

ספר אור תורה - אות פא

(פא) הכונה בזה, שתחלה צריך אדם ללמוד מרבו, וזה נקרא בגדר חכמה, והוא כמו מים מכונסים שנותנים בו ממקום אחר, ואחר כך להבין דבר מתוך דבר ולחדש חדושים בתורה, וזה נקרא באר מים חיים, ויש בזה ענין עמוק.

... ולכן נקרא התורה בב' שמות אלו, בו"ר ובא"ר, והענין, כי הבריאה היה בב' מדרגות, א' במחשבה, והב' במעשה, כמו שאמרו (אבות פרק ה משנה א) בעשרה מאמרות נברא העולם כו', ואמרו (ראש השנה לב, א) הני ט' הון, ומשני בראשית נמי מאמר הוא כו'. והינו, שראשית הוא במחשבה, כמו שאמרו, סוף מעשה במחשבה תחלה (זהר בראשית רמו, ויקרא ה), וכמו שנאמר ראשית חכמה כו' (תהלים קיא, ז), ואז נבראו כלם בכח, כמו שאמרו "את השמים" לרבות תולדותיהם, "ואת הארץ" לרבות תולדותיה, והוא בחינת מה שנתן לנבראים בכח, ולהגדיל אורם ולהוסיף בהם כח ואומץ, על ידי תורה ומעשים טובים של ישראל. ואחר כך נברא בפעל בט' מאמרות בו' ימי בראשית, ומה שנברא בתחלה במחשבה, זה נשאר בשביל ישראל, שהם ישלימו גדר הבריאה הזאת על ידי חדושי תורה שיעסקו בה, ולכן אמרו (ילקוט שמעוני רמז ב) "בראשית" בשביל ישראל שנקראו ראשית, ואמרו ישראל עלו במחשבה כו', והוא א' שבבא"ר מאמר הראשון בראשית, וב"ר הם אחורים דב' שמות הוי"ה בפשוטו ומלואו שכל הבריאה תלויה בשם הוי"ה יתברך והוא בגדר אחורים כמו שנאמר וראית "את אחרי (שמות לג, כג) כו'", והינו שנתגלה למשה חכמת כל הבריאה, והוא התורה שנתן לו. ועל זה נאמר, "אני אעביר כל טובי על פניך, וקראתי בשם הוי"ה לפניך" (שם שם, יט) והינו כל מעשה בראשית שנברא בכ"י טו"ב, והינו בחינת השתתפו יתברך לנבראים, שזהו הוא מושג לנבראים בערכינו, אבל לא כפי מה שהוא מצדו יתברך, כמו שהאריך בזה הגאון מוהר"ח בספרו נפש החיים, ואחורים דמלוי הוא כמנין אד"ם, שהוא כולל כל הבריאה, והא' שבאמצע הוא בחינת מאמר הראשון, שכולל מה שעתיד להתחדש על ידי חדושי תורה של צדיקים. אבל בו"ר הוא בבחינת הבריאה בגבול שנתן להם כפי מה שנבראו בו' ימי בראשית, ולכן ו' באמצע, והוא התורה שלומד מרבו כל זמן שאינו יודע עדין להבין דבר מתוך דבר, ועל זה אמר תחלה "שתה מים מבורך" (משלי ה, טו) ואחר כך "ונוזלים מתוך בארך" (שם). ודבר זה נרמז בתורה במה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה "הנה מקום את", וכו', ושמתוך כו'" (שמות לג, כא-כב), והם ב' בחינות הנזכרים לעיל, בו"ר ובא"ר, וזכה משה רבנו עליו השלום, שנתנה לו התורה במתנה, כמו שנאמר אצל הבאר, "וממדבר מתנה" (במדבר כא, יח). וכמו שנאמר, "ומשם בארה כו'" (שם שם, טז). ואם היה משה מדבר אל הסלע, אז היו כל ישראל זוכים להשיג בא"ר של התורה בקל, והיה נתן להם גם כן במתנה, והוא מה שנאמר, "אסף את העם ואתנה להם מים" (שם שם, יד), והיו

זוכים לברתא דמלכא, ועל ידי החטא גרם שנסתמו מעינות החכמה, ואינו יוצא כי אם טפין על ידי טורח רב. ועל ידי זה גרם שכחה בתורה, על ידי שנגזר מיתה למשה במדבר, "והמה מי מריבה אשר רבו בני ישראל" (שם כ, יג), וגרם על ידי זה מחלוקת בתורה, שאין מוצאים הלכה ברורה במקום אחד, וכמה מארי תריסין אתכנשו על האי סלע, ופסקו מנה פסוקות כמו שכתוב בתקונים, והארכתי בזה במקום אחר. ונסתלק מן הבא"ר חכמ"ה עלאה, שהם מעינות החכמה שנסתמו, ונשאר מן הבא"ר סל"ע לבד, יבש בלא מים, והבן מאד, שעל זה נאמר, "העניים והאביונים מבקשים מים ואין" כו' (ישעיה מא, יז), כי אין עניות אלא של תורה (קדושין מט, ב):

אחורים

י-י-ה-י-הו-י-הוה = 72
יוד-יוד-הא-יוד-האואו-יוד-האואוהא = 130

ספר ליקוטי אמרים - ספר יהושע פרק א

ובאר בזכות מרים נוקבא כטעם אשה יראת ה' דיראה נקרא נוקבא וגם דוד המלך ע"ה אתי ממרים כמו שאמרו ז"ל (שמות רבה א', י"ז) מלכים ממרים והוא נגד תואר מלך, כי ענין חפירת בארות דאבות היה כטעם יגעתי ומצאתי (מגילה ו' ע"ב) ושמעתי דאחר היגיעה הוא מוצא מציאה דבר שהוא שלא ביגיעתו דמציאה הוא בהיסח הדעת ולא ביגיעה רק מכל מקום לולי יגיעה זו לא היה מוצא זה, וכן באר מים הרי המים שם מצויים רק על ידי היגיעה דחפירה הוא מוצא אותן כך כל יגיעת האדם למצוא אותו מעיין נובע שבלב ממקור החיים יתברך שמו, ולכך פלשתים סתמום כי ענין פלשתים פלשת ים פירוש שנקראים כן על שם עסקם לפלש ולבקש בעמקים כענין נחותי ימא להעלות מטמונות שבים שזה גם כן יגיעה למצוא דבר שכבר הוא מצוי שם רק שהוא בעסקי עולם הזה. והאבות עשו כמעשיהם בעיני עולם הבא וצרכי הנפש לא בצרכי הגוף, והם במה שהשתמשו באותם כוחות לעניי עולם הזה, הוא סתימת הבארות דאבות:

וזה ענין מלחמה עם פלשתים שהתחיל מימות שמשון עד דוד המלך ע"ה שהוא הגומר, כי לעולם יהודה ודן מחוברים כמו במלאכת משכן וכדאיתא בזהר פרשת ויחי גם אלעזר ואמרו ז"ל (בראשית רבה צ"ח, י"ד) על פסוק (בראשית מ"ט, י"ח) לישועתך וגו' דיעקב אבינו ע"ה חשב על שמשון שהוא משיח, היינו כי הוא מחובר לדוד המלך ע"ה שהוא באמת משיח כדרשת חז"ל (זוה"ק ח"א פ"ב ע"ב), ועסקם מלחמת פלשתים היינו ניצוח אותו כח דיגעתי ומצאתי בעיני עולם הזה רק להכניסו לקדושה, כנודע בזהר כמה פעמים דבאר רומזת למדת דוד המלך ע"ה, כנ"ל דמדת המלך כך הוא יגיעה והשתדלות אדם עד שמוצא דבר זה דהכל בידי שמים ושזהו השתדלות אדם:

ספר מגלה עמוקות על התורה - פרשת וישלח

כי נקרא אב ב"ן משם רועה אב"ן ישראל כדמתרגמינן אבא וברא

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף לז/א

גמרא מנא הני מילי אמר רב אחא בר חנינא דאמר קרא שררך אגן הסהר אל יחסר המזג וגו' שררך זו סנהדרין למה נקרא שמה שררך שהיא יושבת בטיבורו של עולם אגן שהיא מגינה על כל העולם כולו הסהר שהיא דומה לסהר אל יחסר המזג שאם הוצרך אחד מהם לצאת רואין אם יש עשרים ושלושה כנגד סנהדרי קטנה יוצא ואם לאו אינו יוצא

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ו/א

רבי ירמיה אמר רקת שמה ולמה נקרא שמה טבריא שיושבת בטבורה של ארץ ישראל

כתבי הגרמ"מ

רש"י ז"ל בפרשת חקת התורה (במדבר כא, כ) הביא בשם תנחומא (חקת כא) שכימה של מבריא הוא בארה של מרים²⁴⁷. ומיהו²⁴⁸ בפרק במה מדליקין (לה, א), הרוצה לראות בארה של מרים יעלה להר הכרמל ויצפה ויראה כמין כברה בים²⁴⁹.

אנשי החכמה

אנשי החכמה

אנשי החכמה

אנשי החכמה

למזרח". ואח"כ תירץ שצריך לגרוס בגמ' הר הישימון ולא הר הכרמל "ומפני שבמימרא שלפני זה שם אמרו יניח בראש הכרמל טעו הסופרים לכתוב גם בהא דבאר כן". (אות יז) אמנם עדיין צ"ב, בויק"ר שם ובירושלמי כתובות פי"ב ה"ג מבואר שמהר הישימון רואים את בארה של מרים שבים טבריה, והרי הכאר בטלה בשדה מואב מול יריחו קודם שנכנסו לארץ, ולכאורה שם נמצא הר הישימון והוא רחוק מימה של טבריה. 249. בגמ' שם ברישא: רבי נחמיה אומר... חצי מיל. אמר ר"ח הרוצה לידע שיעורו של ר' נחמיה יניח חמה בראש הכרמל וירד ויטבול בימה של טבריה (לגירסת רבינו חננאל). הרי דהש"ס איירי בכרמל שע"י הכנרת. ע"ש. וע"ע בהגהות שערי זוהר להרב מרגליות זצ"ל, בגמ' שם ובספר טבור הארץ בארוכה.

הגדול שם בטבריה וכו', יראו עינינו וישמח ליבנו, אמן". 247. וכן הוא בירושלמי כלאים פ"ט סוף הלכה ג' וכתובות פי"ב ה"ג, ויקרא רבה כב פרשה ד ובשער הגילגולים לרח"ו סוף הקדמה ל"ז (עיי"ש ובירושלמי מהו מקומה המדויק של הבאר). בשם הגדולים אות ח' ערך חיים ויטאל כתב שהאר"י הביא את רח"ו לאמצע ים כנרת והשקהו מבארה של מרים (מקורו מדברי הרח"ו עצמו). אמנם בתרגום ירושלמי ובתרגום יהונתן כתבו שהבאר נגזזה בערבות מואב. 248. רבינו מקשה שהר הכרמל הוא סמוך לים התיכון שבמערב א"י, ואלו בארה של מרים הוא בימה של טבריה שבמזרח א"י. הרד"ל על ויקרא רבה כב פרשה ד (אות יז) הקשה קושיה זו וכתב: "ודוחק לומר שמחמת גובה הר הכרמל רואין ממנו ממערב

האירו אל עבר פני אמריך כי נעמו מה יקרו רעין מה עזבו דודין חיים הם למואלהים מה גדלו חקרי לנך לב חכם ומה עצמו ראשיהם שפטפין ישיורו נגדך צארן נכוחות ליישר האורים העו יך תרום וימך לסקל המסילה וזר ממשול להרי אמריך ינבו מנקשי להשביע צלחניה נפשם אל נקום נהרי יאורים לשונך לשון החכמים את עזמיים יתקן שלל ומשך הזירי הגדלתי לי השמחה אף גילה ורין בדבר שפתך משרים ואמריך אמרות טהורות צהלך אור עלי אכלי כבודי חדש עמודי ורבו יתירא הוספה לי. ואני למשוח רעוק חפנתי ככל מאתך אשר זיאתי היא שמחת גילי וזה החלי:

על המקוה שצאים לו המים מן הכור עיי גלגל שמתגלגל מנה המים ודולה בכלי עץ שבו והכלים נקובים בטומם משקה איני רואה בו דך פיסול דלמאי יתווש לה אי משום שאיבה עיי כלי כיון דנקיבי צטיטם משקה בעלי מחורת כלי ואם משום שנקרו ממקרי חיבורן אפי חימת דגילוק לה היו חיברי נהי דנחלשו בידי אדם איכי למימד דהשיבי שאובין כדמתיבה ממתניתין דפ"ב דמקואות במסנה את הפיעו לנדדיו ומשכו שלש לוגין כשר. היה חולש ומשכו ממנו שלש לוגין פסול. ופירש רבינו שמשון הואיל וחלשו מן המים נחשב כחלוש. ועוד שהביא חוספת' דתימא היה צראש ג' לוגין מים שאובים סתמן לחוכו פסול פי שהיו במקוה מ' סאה מכוונות וכשעלה מן הטבילה סחט שערו לתוך המקוה לכשלימו לה סאה פסול והא דתימא צחוספת' ומייתי לה לקמן בכה פירקא לגיון העובר ממקום למקום וכן בהמה העוברת ממקום למקום חלפו בידיהם ורגליהם שלש לוגין למקוה כשר ולא עוד אלא פשו מקוה בתחיל' כשר פירשה רביט שמשון דבגמטין פס הקרקע קאמר שלא נחלשו אלא שבראב"ד ז"ל רוח אחרת עמו כמיש צם בעל כנפש שכל שלא נחקבלו בכלי אפפי שגאו מתוך ידיו למקוה לא פסלוהו היכא דיש במקוה רוב הכשר לא מפסלי משום ג' לוגין אבל למשוח מקוה בתחלה לא מהני אלא נמשכין עם הקרקע. אבל בני"ד שהם נחלשים מאליהם שהגלגל מתגלגל מנה המים ומעלה ממנו מן הנמוך לגבוה הא לא חשיב שאיבה ורמי' מהא דתנן ומייתי לה בפ"ב דחולין ובפ"א אין דורשי' גל שמתלש וכו ארבעים סאה נופל על האדם ועל הכלים טהורים ואמרי' הכס דחל"ל דחולין צבו כונה מחוקמת ציושב ומלפיה אימתי יתלש בגל ופריך מאי למימרא פשיטא ומשני סלקא דעתך אמינא לבזר דלמא את למשבול צחרדליה של גשמים איני לבזר ראשין אשו כיפין קמיל' דלא גרין אלמא אפפי שמתלשו ממקום חיבורן פשיטא לן דלא חשיבי שאובין הואיל ונחלשו מאליהן ודרשינן צחיכ מה מעיין בידי שמים והאי נמי הואיל ומנה המים מתגלגל ומעלה את המים בידי שמים השוב דתימא הכס אימא מעיין שאין צו תפיסה ידי אדם אף וכו' ח"ל וכו' וכו' יש צו תפיסה ידי אדם ואפשר רחמנא מעיין נמי אפי' שיש צו תפיסה ידי אדם גנן שהנשיכורו למקומות שאי אפשר לעלות כדרכו כוון מקוה שעל עפר המים דכוו מדברי ליה מיא מעיין עיטם כדאמרינן ציומא דנבוכו תקרקע העזרה בני אמית וכן עבילה של כ"ג צוים הכפורים שתיכח על בני לשכה בית הפרוכ אפי' שטולין עיי תפיסה ידי אדם שפיר דמי. וכי תימא הכס מיא כי אורחיהו אזני ומגבר הוא דקא גרר באפייהו כדי שיעלו כנגד מקום נביטתם אבל שטולין שלא כעצמן הנמוך לגבוה עיי אדם מקרי ליה דהא נמי לאו בידי אדם מיקרי חדש ולענין שחיטה דבעינן כה נבוא אמרי' צפי"ק דחולין השוחט צמוכני שחיטתו כשרה והתני' שחיטתו פסולה ומשני הא צברנא דפזרא פי גלגל של יאורים דמנה אדם מתגלגל הא צברנא דמיא ואצי"א צברנא דמיא הא מנה ראשון הא מנה שני הכי שאפי' שהגלגל עשו בידי אדם והאדם הוא הקובעו ופוער מים כדי שתתגלגל מים מנה ראשון ואילך אין שם כה גבירא וכן לענין קטל' אמרי' צברנא דמיא הא מנה ראשון דכפתי לחברי ואישקול עליה בירקא דמיא כנה ראשון חייב ככה שני גרמא בעלמא הוא אף כאן לענין מקוה כל שהגלגל מתגלגל מנה המים לא חשיב בידי אדם להיות כשארוב. ועוד ראייה מהביא דמחט שהיא נחוי על משלות המערר היה מוליך ומציא צמים כיון שצבר עליה בגל טהורה ופי' הראש' ובלבד שלא יתלש בגל דהו לא היה מעבר אלא אם יש צו ארבעים סאה משמע דביש צו ארבעים סאה מיכה היה מעבר אפי' שצא מנה אדם הואיל ולא תלשו האדם

בידיו ממש אלא דחה את המים ונחלש רוחה אזי כאן שהדברים קל וחומר:

ובהא יוחא לי הא דאמרי' צפרק צמה מדליקין אם משין המעטל **עבור** חבו צהרה של מרים ופירשי' טהור מלקבל עומאה ועובלים בו דלאו ככלי דמי להיות המים הנובעין בו כשארובין וכשלמדנו שבת תמחהו על דברי רשי" ז"ל דמריכה תיחי שהיה מקבל עומאה אוחו סלע אפי' שהיה כלי דהא כלי גללים כלו אצנים אינם מקבלים עומאה ועוד לענין פיסול מקוה אפי' דאפי' כלי אצנים פוסלי' היינו כשנעשו מחלה לקבלה שלא עלתה על דעת שאצני השדה בתלושים שיש להם בית קיבול וקבלו עומאה אם לא שחקקן לקבלה ולאו שם כלי עיניהם. וי"ל דטהור דקאמר היינו דלאו שאוב מקרי דכתי' אשכחן לשון עבר בהכשר מקוה דתנן מעשרין את המקואות הטהרות מן העליון ותנן נמי שלש מקואות בזה עשרים סאה וכו' וירדו שלש וענלו המקואות טהורים והטובלים טהורים ואינעריך לשמעינן משום הא דתימא מה מעיין בידי שמים פ"ד בכתם מעיין שאינו מעטלל קמיל' דכל שאין טילטולו בידי אדם אפי' שמתגלגל והעקר ממוקומו מקרא **טהור:**

ומצתה אין לנו עסק צלוק וקפערם אי היו חיבור אי לא היו חיבור שהרי יש במקוה ארבעים סאה מים כשרים שלא נפסלו בשאיבתן מן הכור מאליהן וכו' אי אליעזר מזורזנא שהביא צהצוחו הריא דמילך לייפי ולמד ששם שמתצילין צהם הידים הי"ב עבילה אדם וכלים מעטם נילוק חיבור לא צא אלא להכשיר כשאין למעלה שיעור מקוה שכן כהנ' והא דקאמר מילך לייפי ליה לומר אפי' אין צהריחא שיעור מקוה מו נכר משלימין לפי שמתחברים וכן כהנ' למטה והמים שבתוך הכלי כשרים להטביל צהם כי אין לורך כאן נקצ גדול והולך הרב להכשיר מעטם נילוק למד על השאלי' שנשאל עליה שאפי' אין צהוחה קובב שצמחין מ' סאה יש לנרפס למו הכור איני אפי' היה אוחו בגלגל מתגלגל עיי אדם או צהמה דמיקרי שאוב הואיל וכו' מחובר לכהר עיי נילוק היו חיבור ועל זה נחנעם מוכרי' קחרו ז"ל וכתב שזו שהשוב עבילה אדם וכלים לנעיל' גדולי' המפרשים והפוסקים חלוקים צו שלא התירו שם אלא לענין נטייה אבל לענין מקוה נילוק לא היו חיבור חה אין לנו עסק צו צדון זה:

אך גדולה מזו אודיע לכתי' כי זה י"ג שנה צעברי חמת רב ראייתו שכל המים שמתפקים צפיר וצמרהואות וצמקואות הם צחים עיי אלו בגלגלים הגדולים והם עשויין צחוקן כמין חיבור קטנות צגופן של גלגלים שהן מתחלחלין מים צשקיעתן צכור ועולין ושופכין למעלה מן הסילון המתקלה צחוקן העיר והששתי על המקואות ושאלתי את פי יושבי הארץ אם נעשה הדבר על פי הוראת חכם וממלא ציד אי מגדוליהם פסק לרב כמבר"ר יוסף ק' סייח ז"ל להכשיר ועליו התימה מאצא מארי ז"ל לקיים את דבריו וצדומה שהיה מו שפרער על מנהג הראשונים שהיו נוהגים כן משנים קדמוניות וצאו לקיים את מנהגם לומר שנתן עשו חכורני שהיה קשה צשיני להיות השאיבה עיי כלי קבול דמאן לימא לן שזותם התיבות הם נקובות צכוים משקה אפי' שאותן התיבות אינן מעטללות צפוי עמין אלא כל הגלגל עצמו עשו חלונות חלונות שיקבוו צהם המים וכו' ולענין עומאה ודאי לא מקבל עומאה לפי שאינו צא צמד ולא היו דומי' דשק דמעטלל מלא וריקן כדאמרינן צס"פ צמה מדליקין וצפרק חומר צקוש השדה והתיבה והמגדל כורתה הקש וכו' שהם מחזיקי' מ' צלה שהם כורים ציצב טהורים מ"מ לענין מקוה כל שהם מקבלים פוסלים אפי' שהם טהורים דתנן פ"ד דמקואות המניה כלים תחת לבזר אי' גדולים ואי קטנים אפילו כלי גללים כלי אצנים כלי אדמה פוסלים את המקוה וכתבו החוס' צפי"ק דשבת דגדולים דקתני היינו שאין צחים צמדה דלא מקבלי' עומאה דומיא דכלי גללים וקטנים כגון הדקין צככלי חרס פחות מלוג דטהורין דאילו צכתם כלים עומאים מאי שגא גדולים ומיש קטנים ועוד ראי' מדאמרי' ציוושלמי צפרק אמר להם צמחוי' ים שטעה שלמה בית עבילה לכהנים היה דכתיב וכו' לרחצה ופריך ולאו כלי הוא ומשני אמר המים מושכת שלו מעיטם והיו רגלי' צבדרוס פחותים כדומים עיי. וכתי' ים שלמה אמרו צפי"ק דערובין שהיה מחזיק ק"ג מקוה עברה

כלל מיט של שער טומאה, וער הוא כח המעורר שבו כמיש במדרש הנעלם, וער מואיב גי שיך עם הכולל, סוד נער חסר לב [משלי ז], וכמיש שוטה [עכירח כמיס] הי' כו' [שבת קר].

אבל בסוד אשיד הנחלים הניל גי' ב' פעמים דרך, ב' מיני יחודים יקרק אהיה, אדני אלקים, אשר משם באר'ה גי' יקרק איל אלקים אדני, ודי פעמים באר'ה, גי' אליף הי' יוד הי', אליף דלית נרן יוד, סוד ארמץ ישראל [סוד אר' אלף ואי ראש פסע ומילוי אר' ככח'ר], וכל באר'ה הוא רזא דמהימנות'א של כל השכרים, כמיש באריכות במקומות אחרים בסוד יצחק שבו רזא דמהימנות'א, ושמותיו של הכארות שלו הוא בתורה שמנ'ה עשיק רחובית [עי' נראשית כו] רית שעיר, וגי' רזא דמהימנות'א אר' הדעית.

וסוד שכרים ידוע בסוד נחלים, גי' יקרק אהיה יקרק אדני ד' פעמים, נגד ד' עולמות גי' שכרים, וכאר הד' הוא באר שבע, שהוא כלל כל השבע בארות, והוא גי' השעיר הכולל כל העשיר דרגין, גי' כלולין בגי' [אר' קל]. לכן גי' כפולין מתנ'ה נחליאל במרת [כמדבר כא] ב' פעמים, והשביעית הוא סוד הגי'א [שם]. כולל יג, כמיש אדמיו זיל יג יח א' כוללן ומתפשטין בעולם יב מזלות, והעיבור הוא יג וא' כוללן, והי' בחי באויר חיל לגירן רהמין קרמין גימטריא [ברכות לב]. ואלו הי' גי' הישמין הנרין שבע מאות כידוע, ועם ו' שאינו כתוב והוא נעלם גי' כנסית ישראל.

וסוד ישימין הוא יומי שמעון יהודא מאיר נחמיה [עי' יבמות סב]. אבל ר' אלעזר בן שמוע אינו נחשב ככאן, כי הוא מכלל העשר דרגין של עשרה הרוגי מלכות, אשר על ידן נשאר הבאר של תורה שבעי'פ כשהי' העולם שמים [שם], ונסתלקו אלו הי' משמים, ונפלו משמים ארי' עטרת תפארת ישראל [עי' איכה כ]. והקב'ה ימצאהו בארץ מדבר ובתהו יליל ישימון [דברים לב]. ואלו הי' הן הי' של הישימין, ותלמרד

היא אחתי כליה, כלל כנסת ישראל הנעלמה בו הנעלם של הישימון, שזה סוד הדעית עיה גי' תלמרד, עדות לכל באי עולם, שחיי עולם נמע בתוכינו, ואר' הדעית בו רזא דמהימנות'א, כי זה הוא הנעלם מן הדעת, וזה הדעת כלל באר כמיש אדמיו, עליי באר עניו ליה [כמדבר כא] גי' הדעית, רזא דרויין, ובתוכה הנעלם מאד בסוד עדות סוד תלמרד.

ואלן הכי' בחי אלף ומאתן, בסוד הבאר, הן מסוד שרים, הן נשמות ישראל, שרי אל, ונדיכי עם הן הגרים [עי' מכה סט]. בסוד העריב ריב גי' הדעית, וכי' פעמים עדות גי' תתקם, וחצי עדות גי' ריח יקרק, והכל גי' אלף ומאתן, והן ב' פנים, פני תהום ופני המים, וכן מפני בני ישראל [כמדבר כב]. מפני העם [שם]. ושרשן סוד נפיש הגיר, וכן נפיש יצחק שניהם בסוד יוד ראיש אליף היא, זה מסוד אברהים יצחק יעקב, וזה מסוד נפיש הגיר המצרית, ושניהם בסוד באר לחי ראיי, רליב קמיין, עיב סיג מיה בין כולם בנקודת קמיין.

ובזה נפש הגר כלול ענר אשכול סמרא אליעזר, הי' מיני גרים, ועניר סמרא גי' אתיה, אשכריל אליעזר, שהוא רמיח אברים וע' כחות, ו' בחי שכיל, שכולם גי' ריח קדשך [תהלים נא]. ריח נדיב'ה [שם] ריח נכרין [שם], רמיח עי' שכיל ז', וכשמתחבר כאתר הניל הרי אלף ומאתן ועי', כמו ריח קדשך, ריח נדיב'ה, ריח נכרין, וכן שרר נשיר אריה, וגי' שרשים שבהם ורוח הנעלם בסוד ארכיע שהוא ד', וקריית ארבע שרשן חכמ'ה יראית יקרק גי' קריית, היא חברון, חבור של ו' שערי בינה הניל, וכה מערית, כלומר מעורב המכפלה, בסוד מערית חכמ'ה יראית יקרק סוד הי' ד' היות, וזה אליעזר רמיח, ועי' הוא ענר אברהים יצחק יעקב, ונפיש הגיר סוד יוד ראיש אליף היא, שהוא הפנימיות של אתיה, שכיל ז', שעניר אשכריל סמרא גי' תתקס'א עיה, גי' נעלמים שלהם אתיה אשכריל, ונפיש הגיר הוא לכוש לנפיש יצחק.